

VIDEŇSKÝ KONGRES

UMLKLO hřmění děl a rachot pušek na bojištích, prosákých krví během čtyřletého zápasu, dohlahly požáry, jež v posledních několika dnech války označovaly krok války více než kdykoliv před tím a dým jejich rozplynul se kdesi v nadoblačných výšinách. Příměří, jež bylo uzavřeno mezi spojenci a Německem, netoliko zmírnilo strašlivé napjetí milionů, nýbrž vyvolalo na zachmuřeném obzoru trpících národů červánky naděje na obnovení spořádaného života, zastavení utrpení čtyřletého a brzké pozebnání míru. Uzavření příměří znamenalo úplné a bezpodmínečné vzdání se krvavé selmy, které na dlouhou dobu bude zneumožněno, aby ohrožila znovu pokoj a mír lidstva. Po příměří naděje kongres, na kterém vítězové diktovali budou podmínky míru poraženým.

Kde shromáždil se tento mírový kongres, který bude mít tak veliký význam pro budoucí osudy všech evropských národů, ba celého světa? Ve chvíli, kdy píše-me tyto řádky, mluví se o Versailles nedaleko Paříže jako místě, kde shromáždí se delegáti Ameriky a evropských států, aby dohodli se o znovu uspořádání Evropy. Francie, která v této válce hrála úlohu tak krásnou a tolik přinesla obětí pro ohrožený svět, jistě má oprávněný nárok na čest, aby mírová konference konala se na její půdě. A přednost dá Versailles z toho důvodu, že bude v tom kus ironické spravedlnosti, když Hohenzollernové připravili budou o světovou moc v místech, kde vznesli se na výši své moci.

Kdo účastní se této konference? Přirozeně národníci států, jež podlehly ve válce, budou přítomni, jakkoliv práce skutečná provedena bude premiery a diplomatickými zástupci nejvyšších hodností.

S podmínkami míru poražení mají toliko málo co říci. Musí přijmouti diktované podmínky míru a podrobiti se jim bezpodmínečně, leda by se podařilo nastří rozkož mezi vítězi, neboť stejně jako na poli válečném tak i v diplomatické práci je třeba jednotné snahy a neprospěšného souladu. A tento naprostý souhlas bude padati na váhu hlavně, neboť je základní podmínkou trvalého míru, po kterém touží bezvýjimečně všichni národníci evropské.

Je na bledni, že Němci zůstanou nebezpečným nepřitelem i v mírovém stoku. Prusko ve všech předchozích válkách vycházelo z mírových konferencí povždy posíleno. Z dýmu požárů na bojištích a z krvavých stop vždy vycházelo u větší slávy, vyjímaje první kampaně Napoleonovy. To je tajemství obdivuhodného vzestupu Hohenzollernů, kteří zahájili svoji kariéru jako nepatrní kurfiřti braniborskí a zakončili ji ve chvíli, kdy stáli na prahu ovládnutí světa brutální silou. Starý germánský systém se příliš vžil v duši národa a možno očekávat se vši určitostí, že Německo, nemajíc naděje na zisky, pokusí se zmírniti svoje ztráty, aby přizpůsobilo se novým poměrům, stejně jako učinila Francie na proslulém kongresu vídeňském po svržení Napoleonovy nadvlády.

Ale tam, kde Francie setkala se s úspěhem, Německo setká se s nezdarem, jak všechny známky tomu nasvědčují. Francie měla výborného Talleyranda, který dovedl provést ji diplomatickým úskalím jako zkušený lodivod. Má Německo nějakého takového Talleyranda? Sotva! — Staří němečtí diplomaté, kteří evinili byli pro takové úkoly, jsou málo demokratičtí, aby mohli zastupovati Německo. Ale i kdyby německá demokracie poslala na mírovou konferenci lidi, kteří druhdy byli aristokratickými sloupy hohenzollernského panství, je silně pochybné, že dovedli by vykonati takový zážrak diplomatický, neboť toliko zážrakem mohli by Němci zmírniti spravedlivý soud mírového shromáždění. Hohenzollernové jest schopným německým diplomatem, ale doposud drží se ve švýcarsku. Stejně kníže Liechnovský je schopným mužem, ale je příliš upřímným Polákem.

Kterýkoliv z těchto dvou mužů byl s to zabrániti největší kata-

strofě v historii civilizace, kdyby hlasu jeho bylo dbáno. Předpokladem proti Němcům, kteří v této válce poslali všechny slavné závazky jako cary papírů, bude hráti důležitou roli v mírovém vyjednávání a není pochybnosti o tom, že bude do jisté míry zodpovědným za to, že uěmí se vše možná, aby Německo nehylo s to vyvolati znovu krvavý zápas a uvaliti lavinu neštěstí na národy světa. Ale ať už kdokoliv zasedati bude u zeleného diplomatického stolu, spojenci nasadí všechny své páky, aby spravedlnosti učinili zadost a ztrestali do nejvyšší míry ty, kdož za válku jsou zodpovědní, jakož aby odstranili příčiny k dalším válkám. Bude to shromáždění, jež ovládáno bude zcela jiným duchem než ono, jež sešlo se na kongresu vídeňském, o kterém v průběhu této války tak často uěněna byla zmínka.

Kongres vídeňský nesešel se, aby učinil spravedlnosti zadost. — Spravedlnost u něho padala nejméně na váhu. Dynastická práva, rovnováha mocí sobecké zájmy a pokrytectví bylo hybnou silou tohoto kongresu, z kterého vyvstala tak zvaná Svatá Aliance. Zřízení Evropy na spravedlivých národnostních právech, reprezentativní vlády, náhrada za učiněné škody a záruky pro budoucnost budou vyžadovány na mírovém kongresu, který shromáždí se v několika málo týdnech.

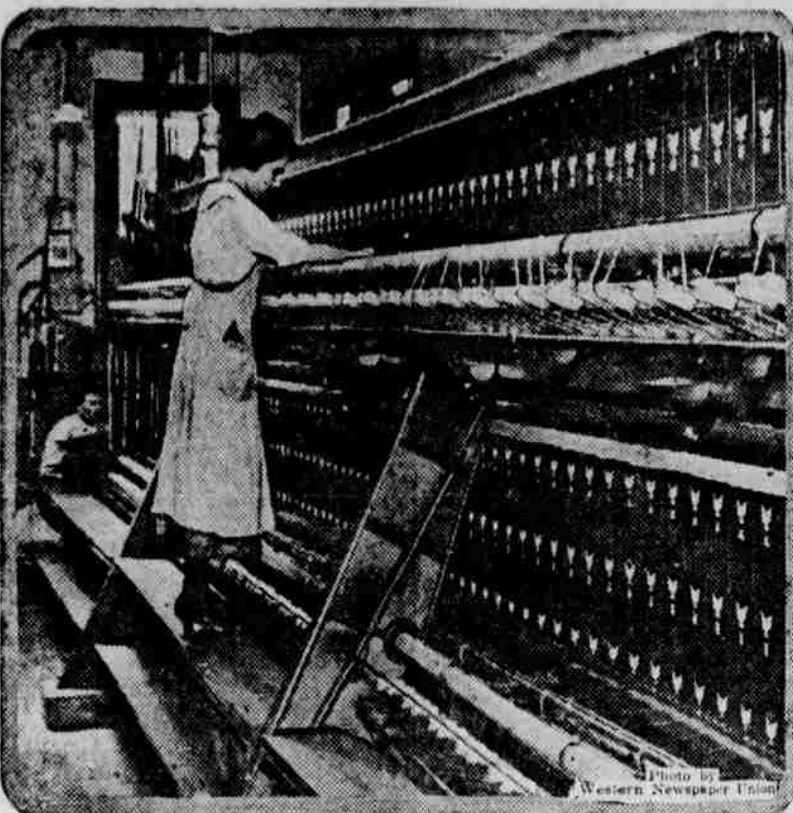
Kongres vídeňský shromáždil se v září roku 1814. Napoleon nebyl tehdy již císařem Francie, nýbrž lehl již na ostrově Elbě. Napoleonův syn, zvaný "Orléanský," jakož i jeho matka, Marie Luisa, byli pod ochranou Habsburků. — Vídeň oděla se do slavnostního hávu a radovala se, neboť kynuly jí téžny rozkože a skvělých okazalostí, jimiž kongres tento především vynikal. Dominující postavou kongresu byl car ruský Alexandr. Jeden z nejušlechtilejších Napoleonových nepřátel. Přišel pruský král, který před tím několikráté plazil se v prachu před Korsikánem. Přišli králové dánský, bavorský a wuertemberský, a všichni markhrabi, vévodové, knížata a princové, všichni, kteří zbyli z okazalosti svatě římské říše. Mnozí i na cestu se vypůjčili a zřídili si slavné družiny, jenom aby mohli dožadovati se svých božských práv, která Napoleonem byla tak že pošramocena.

Skuteční delegáti do kongresu zaeloněni byli okazalostí různých těch potentátů skutečných anebo budoucích. Byl to Metternich, jeden z nejschopnějších diplomatů, jaké Rakousko kdykoliv mělo; Talleyrand, biskup, terrorista, diplomat, kníže z milosti Napoleonovy a člověk bystrý, který byl ochoten zapřít "světa pána," vyžadoval-li toho prospěch vlastní; Castlereagh, slavený anglickými básníky; Wellington, největší generál, jakého kdykoliv Irsko zrodilo, a hrabě Nesselrode, mluvčí ruského cara. Nieměně nikdo nepřišel sem do tohoto kongresu, aby zastupoval massy lidu, které prolévaly krev na obou stranách a sloužily za nástroj k dobytí a ničení.

Bylo to shromáždění předních světů téhdejšího světa a přišli do Vídně hlavně užiti rozkoší, které tehdeží, toto město nad Dunajem vědělo jak opatřit. Kníže de Ligne prohlásil tehdy, že "kongres tento nehodí, nýbrž taneuje." A ve skutečnosti se zdálo, že veškeré to panstvo shromáždělo se do Vídně toliko za tím účelem, aby dobře se pobavilo a do syta se vytaneovalo. A přece jednalo se o otázky, jichž správně a spravedlivě rozluštění bylo by uspořilo lidstvu strašlivý zápas nedávno zakončený. Vele pánové tahali se o celé říše. Bylo tu Polsko, o které metány byly losy. Bylo mnoho úpadníků této nešťastné země. Car Alexandr nebyl rád viděl obnovení Polska, ale zcela jinak soudili ostatní. Bylo mnoho rozporů mezi těmito potentáty a toliko v jedné snaze se shodovali — co nejvíce poškoditi Francii.

Talleyrand měl před sebou ne-snadný úkol. Ale byl zehytralý a dostatečně seznámený se zákulisními poměry, aby dovedl využíkovati všeho k záchraně Francie. Podporoval tajně spory mezi potentáty, aby co nejvíce pro Fran-

Hotovení odznaků pro naše loďstvo.

Na obrázku našem spatřujeme stroj, který zhotovuje 150 odznaků našeho námořnictva najednou. Výroba těchto odznaků je velmi důležitou, ježto v našem loďstvu nachází se nyní 500,000 mužů.

rána božským právním kráľm, té li-bovolné moci, jež byla s to uvaliti neštěstí na celé národy a připraviti peklo milionům bezmocných a bezprávných lidí.

Helgoland, kterému dostalo se více pozornosti ve válečných zprávách v posledních čtyřech letech a čtyřech měsících, než kterémukoliv jinému místu stejné velikosti, nepochybně dostane se znovu do moci Anglie po uzavření míru v Evropě, dle náhledu pozorovatelů evropských událostí. Neuplynulo téměř jediného týdne od zahájení světové války, a by nebyla učiněna zmínka o tomto celkem nepatrném ostrově, poněvadž zde němečtí admirálové stáli na stráži, odtud vypravovali se Zeppelin na vrazdění dítek v Londýně a odtud ponorky vyjízďaly na své pirátské výpravy.

Helgoland je toliko míli dlouhý a asi třetinou míle široký. Helgolandem nazývají se vlastně dva ostrovy a hořejší uvedená rozloha vztahuje se na větší z nich, zvaný také Skalístým ostrovem. Druhý ostrov má rozlohu jenom několik čtverečních bloeků.

Je podivnou hříčkou historie, že Helgoland, který v této válce Anglie, námořnímu vůdci spojenců, způsobil tolik nepřijemnosti, byl od roku 1807 do roku 1890 součástí anglické říše. Lord Salisbury dopustil se vážného politického omylu, když ostrom tento přepustil Německu. Německo za to uznalo anglický protektorát nad Zanzibarem. Jinou podivnou hrou historie je, že německý kancléř, von Caprivi, který podepsal smlouvu, stal se stejně nepopulárním v Německu jako Salisbury v Anglii. Nieměně doba přinesla Capriviemu zadosťučnění, kdežto omyl anglického státníka byl ještě více zdůrazněn.

Helgoland byl znám jako domov plemena Frisianů od počátku evropské civilizace. Byl to ostrov značně rozsáhlý v roce 800, maje 120 mil v okruhu. Ale moře užralo jeho písčovou úskalí nepřetržitě, tak že z bývalého rozsáhlého ostrova zůstala na naše dny toliko nepatrná tečka, jež leží asi třicet mil od pobřeží Německa a ústí řek Labe a Vesery.

Anglie vzala ostrov tento Dánsku v Napoleonových dnech jako obchodní přední stráž k boji proti Napoleonovým výnosům, učině-

HELGOLAND

Helgoland, kterému dostalo se více pozornosti ve válečných zprávách v posledních čtyřech letech a čtyřech měsících, než kterémukoliv jinému místu stejné velikosti, nepochybně dostane se znovu do moci Anglie po uzavření míru v Evropě, dle náhledu pozorovatelů evropských událostí. Neuplynulo téměř jediného týdne od zahájení světové války, a by nebyla učiněna zmínka o tomto celkem nepatrném ostrově, poněvadž zde němečtí admirálové stáli na stráži, odtud vypravovali se Zeppelin na vrazdění dítek v Londýně a odtud ponorky vyjízďaly na své pirátské výpravy.

Helgoland je toliko míli dlouhý a asi třetinou míle široký. Helgolandem nazývají se vlastně dva ostrovy a hořejší uvedená rozloha vztahuje se na větší z nich, zvaný také Skalístým ostrovem. Druhý ostrov má rozlohu jenom několik čtverečních bloeků. Je podivnou hříčkou historie, že Helgoland, který v této válce Anglie, námořnímu vůdci spojenců, způsobil tolik nepřijemnosti, byl od roku 1807 do roku 1890 součástí anglické říše. Lord Salisbury dopustil se vážného politického omylu, když ostrom tento přepustil Německu. Německo za to uznalo anglický protektorát nad Zanzibarem. Jinou podivnou hrou historie je, že německý kancléř, von Caprivi, který podepsal smlouvu, stal se stejně nepopulárním v Německu jako Salisbury v Anglii. Nieměně doba přinesla Capriviemu zadosťučnění, kdežto omyl anglického státníka byl ještě více zdůrazněn.

Helgoland byl znám jako domov plemena Frisianů od počátku evropské civilizace. Byl to ostrov značně rozsáhlý v roce 800, maje 120 mil v okruhu. Ale moře užralo jeho písčovou úskalí nepřetržitě, tak že z bývalého rozsáhlého ostrova zůstala na naše dny toliko nepatrná tečka, jež leží asi třicet mil od pobřeží Německa a ústí řek Labe a Vesery. Anglie vzala ostrov tento Dánsku v Napoleonových dnech jako obchodní přední stráž k boji proti Napoleonovým výnosům, učině-

ným v Berlíně a Miláně. Angličtí kupei udržovali tu velké množství zboží v těch dobách vždy v pohotovosti, aby ve chvíli příhodné mohli je vrhnouti na trhy v Německu a dolejších zemích. V jedné době anglické křižníky používaly ostrova jako základny ku blokadě Napoleonova severního pobřeží, stejně jako Německo používalo ho v této válce k blokadě Anglie. Před tím než ostrov tento získalo Dánsko, patřil k Šlesvik-Holštýmu. Po Napoleonových dnech Anglie zapoměla na Helgoland a pod správou blahovolného guvernera bylo dovoleno jeho obyvatelům, aby ve vsi kázni obírali zákonným způsobem ty, kdož přijížděli sem na letní pobyt, anebo kdož sem zajížděli, aby užili na několik dní mořského ovzduší.

Uprchlíci hotoví slamníky pro armádu.

Zajímavá tato fotografie, zhotovená ve Francii, ukazuje několik žen a dětí, vesměs to uprchlíků, na dvoře budovy, opatřené jim vojenskými autoritami, při hotovení slamníků pro armádu. Slamníků těchto užívalo se netoliko k sesílení obran, nýbrž i na podlahy a ku kamufliži.

Helgoland viděti. Na místě, kde dříve vylétníci a letní hosté se koupali, zřízena byla veliká pevnost. Ostrov sám pak proměněn byl na moenou pevnost s velkým počtem silných a dalekonosných děl. Pies to, že ostrov nemá žádných zvláštností, byl vyhledáván za letní sídlo četnými bohatými lidmi z Německa i z Dánska a každého léta v době letní shromáždila se tu pestrá společnost.

Ale Německo dovedlo ostrova tohoto zužitkovati daleko výhodněji. Stal se přední stráží německého válečného loďstva, kterým kaiser měl v úmyslu porazit největší námořní mocnost světa — Anglii. Kielský kanál se právě budoval, když přišel ostrov do rukou Německa. Když pak v roce 1895 Kielský průplav byl otevřen, Helgoland byl jednou z největších pevností Evropy a od zahájení světové války Německo ještě sesílilo jeho opevnění.

Často nazýván byl 'Gibraltarem severu' a nedobytnou baštou, nieměně námořní odborníci do jisté míry pochybují, že by byl měl takovou důležitost, anebo kdykoliv bude mít v budoucnosti. Prohlašují, že každá pevnost je nedobytná — dokud není dobytá. A Helgoland mohl být dobyt, kdyby Anglie považovala jež za tak důležitý, aby riskovala ztráty, jež s dobytím tak silně opevněného místa musely být nevyhnutelně spojeny.

Helgoland má velmi dobrý přístup, kam mohou vplouti i největší lodě. Jeho skalnaté břehy, zvedající se 200 stop nad mořem, poskytlují ideální ochranu před větry. Vody jsou značně hluboké v okolí ostrova. Ostrov je trojúhelníkového tvaru a má pruh písčitého pobřeží na své užší straně. Toto pobřeží je zvané Němci Unterland. Skalnatá část nad ním nazývá se Oberland. Spojení obou těchto pásem obstarávají sehody a zdvhy.

Německo učinilo vše, čeho bylo schopno moderní inženýrství, ku sesílení účinnosti přístavu na Helgolandu. Stejně také vykonalo vše k jeho dokonalému opevnění. Několik domů na skalnaté části ostrova bylo zbořeno, aby učiněno bylo místo pro několik nových a mocných děl. Od roku 1914 obyvatelstvo ostrova tohoto sestávalo téměř výhradně z německých námořníků, omostrujících a vojáku, k nimž možno připočísti něco dělníků. Jedním z prvních válečných počmů Německa bylo odvezení občanského obyvatelstva tohoto ostrova do vnitrozemí.

Odstranění civilního obyvatelstva bylo nutné s ohledem na úlohu, kterou tento ostrov měl hráti ve světové válce. Je dobře známo, že byl základnou Zeppelinů, podnikajících tak časté a zhubné výlety do území Anglie. Kolny na pět takových obrovských říditelůných vzducholodí byly na východním konci ostrova a byly to nepohybné vzducholodí tyto, jež podnikaly nájezdy na Londýn a spolupracovaly s německými ponorkami a nájezdními flotilami v Severním moři. Vzhled ostrova se úplně změnil od zahájení války, dle svědectví jistého neutrála, je-muž poprána byla příležitost před

tremiti roky Helgoland viděti. Na místě, kde dříve vylétníci a letní hosté se koupali, zřízena byla veliká pevnost. Ostrov sám pak proměněn byl na moenou pevnost s velkým počtem silných a dalekonosných děl. Pies to, že ostrov nemá žádných zvláštností, byl vyhledáván za letní sídlo četnými bohatými lidmi z Německa i z Dánska a každého léta v době letní shromáždila se tu pestrá společnost.

ZLOČIN A VÁLKA

ZE všech zemí, neutrálních stejně jako válku vedoucích, docházejí zprávy o zvýšení zločinosti, najmě u mládeže. Dánský soudní úředník Haack věnoval této záležitosti zvýšenou pozornost a praví, že došlo k zvýšení zločinosti mezi mládeží zvláště v Rakousku a Německu, jakkoliv podobné poměry panovaly i v ostatních zemích evropských.

Udal za hlavní příčinu toho okolnost, že otevírá a učitelé jsou většinou ve válce a není náležitě lo dozoru nad mládeží. Matky jsou příliš zaměstnány domácími povinnostmi a velice často samy pracují k živě rodiny a nemohou věnovati svým dítkám takovou péči jako v dobách normálních. Krom toho také do značné míry působí na mysl dětí rozrušení všeobecné, vyprávění o bitvách a jiných vzrušujících příhodách. Také pohyblivé obrázky vykonají svůj díl. Domov přestal být útulným od onoho okamžiku, kdy otec odešel do války a dítky hledají hlavně zábavu na ulici. — Vychovává to touhu po zábavách jiných a na ty je třeba peněz. — Děti peněz nemají a proto rychle obrazejí se k zločinům, aby je získaly.

Haack povšiml si, že mladíci a dívky bud' sotva ze školy vyšle anebo ji dosud navštěvující věnovali se ve velké míře podloudnosti, pokoutnímu prodeji potravin a podobným nebezpečným sice zaměstnáním, nieměně slibujícím kromoběžně velký výdělek. Tyto přeciny ovšem po válce ustanou, ale přes to jenom zůstane už jisté nebezpečí, neboť mladí lidé, davši se na cestu a uznamenavši v podobných praktikách možnost velikých výdělků, budou po válce hledati zaměstnání podobná. Haack považuje za silně možné, že po válce rozumně se nevěta k zákonu téměř všude.

V Dánsku došlo k zvýšení menších zločinů. Zločiny větší jakozrostly v počtu do té míry jako drobnější přestupky. Bylo však uznamenáno, že větší je procento mládeže, dopustivší se vážnějších přestupků. Vychází pak z předpokladu, že v Dánsku, kde poměry mohly být dobře známy, zločinná vlna nevyvstala z bídy a hladu, nýbrž z touhy po penězích na radovánky a zábavy. Většina mladých dánských zlodějí krade, aby učinila si život příjemnějším a zábavnějším.

Zajímavou je také okolnost, že títo přestupníci nerekrutují se výhradně z chudobných a dělnických vrstev, ale ve velké míře ze středních, ba i ze značně zámožných. Tu je patrné, že zločinné ruce neřídí bída a nedostatek, nýbrž tužba po získání radosti bez práce a po zábavě stálé. Haack uznamenal také, že divadla a zábavní podniky všeho druhu jsou nyní více navštěvovány mládeží sotva škole odrostlou a po budoucnost neslibuje z toho úkazu mnoho dobrého. Podobné poměry zavládly také ve Švédsku i Norsku. Zajímavé je také, že ve všech skandinávských zemích poklesly zločiny proti mravnosti. Tento úkaz Haack nedovede vysvětliti, připouští však, že by mohl být správný výklad jisté autority, jež udává za příčinu toho odstranění příliš silných nápojů.

COAL CONSUMERS MUST BUY WINTER SUPPLY NOW.

Consumers must buy their Winter supply of Coal during the Spring and Summer for storage if production is to be maintained at a maximum and the country enabled to avoid a serious Coal shortage this Winter.

H. A. Garfield
U. S. FUEL ADMINISTRATION